MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-1

Bavinckhove: Kerk

Links op de gevel een hart met scherpe punt. Nu is in baksteen een punt al snel wat scherper dan misschien bedoeld. Toch denk ik dat we ergens rond 1500 moeten zitten met deze metseltekens. Het hart kan heel goed de liefde tot Maria moeten verbeelden. Voor 1450 had het hartsymbool nog geen scherpe punt.

Andere mogelijkheid is dat huwelijken voor de kerk in het kerkportaal plaatsvonden. Het **hart** kan verwijzen naar de huwelijksvoltrekking.

Bavinckhove: kerk

Muurteken op zuidmuur

De engel Gabriel

Muurteken op zuidmuur

Het is heel waarschijnlijk dat hier de staf van de engel Gabriel is weergegeven.

Deze engel wordt vaak afgebeeld met een dergelijke met linten omwikkelde staf. zie foto.En voorts zien we **ruiten**, die vermoedelijk in het teken staan van vruchtbaarheid. En dat kan slaan op gewas, vee en/of de dorpsbevolking.

Ochtezeele: Église Saint Omer

De kerk is gewijd aan St Omer (ook wel Audomarus geheten). Hij was bischop en leefde van 595 tot 670. Geboren in Normandie, werd monnik nabij Besançon. En werd door koning Dagobert in 637 benoemd tot bisschop van Thérouanne, wat nu Pas-de-Calais is. Hij stichtte er 2 kloosters, dicht bij elkaar. Later groeide deze plek uit tot het stadje St. Omer.

Hij is beschermheilige van de blinden, aangezien hij op latere leeftijd blind werd.

Kerk met muurtekens

Kerkmuren zijbeuk

Arneke: De Saint-Martin kerk

Deze kerk werd gebouwd tussen 1593 en 1609 op de ruines van een eerder heiligdom dat, als gevolg van oorlogen in de XVIe eeuw, al een paar keer in de as was gelegd en uit grijze natuursteen was opgetrokken.

Het is een fraai voorbeeld van een hallenkerk met 3 beuken die ongeveer even hoog zijn.

Deze kerk is het centrum van een pelgrimsroute naar Saint Gohard, van wie wordt gezegd dat hij pastoor was van Arneke voor hij bisschop van Hildesheim in Duitsland werd. Hij is vermoedelijk nooit in Arneke geweest, maar wat wel zeker is, is de verering door de Benedictijner monniken van de Abdij van het nabijgelegen Bergues.

Gelovigen kwamen van ver om tot Saint Gohard te bidden bij zijn reliekbuste voor genezing van reuma en hernia. De novene (een 9 dagen 'durend' gebed) begint ieder jaar op 9 mei.

De naam van St. Gohard leeft in Zwitserland voort in de naam van een tunnel en pas: de St. Gotthardtunnel.

Voorzijde toren

Achterzijde kerk

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-2

Ledringhem: Kerk

De kerk is van het type hallenkerk met 3 beuken van gelijke afmetingen, gewijd aan Sint Omer en dateert uit de 16e eeuw.

Kerk van Ledringhem

Een veelvoud aan tekens

Hier stond het versieren al weer meer voorop

Mesteltekens in diverse kleuren

Het raam is later aangebracht

Ornamenteel metselwerk

Jammer van de begroeiing

Zegerscappel: De Sint Omer kerk

Zegerskappel werd in 1119 al genoemd als Sigeri Capella. Het dorp hoorde bij het graafschap Vlaanderen. Enige jaren na de Beeldenstorm werd de kerk in 1585 nog vernield door de Geuzen.

De heerlijkheid van het kasteeltje van Orval was tot aan de Franse Revolutie in handen van de families de Handtschoewerker, Damman en Quekebijl.

Het dorpje was Vlaamssprekend tot in de twintigste eeuw.

Uit een opschrift op de zijmuur (zie foto onder) blijkt deze kerk uit 1614 te zijn.

De kerk van Zegerscappel

Diverse tekens waaronder de toverknoop

Hartjes op een hoek

Kalvariekruis

Maalkruis in ruit-teken van Gabriel

Toverknoop met mogelijk staf van Gabriel

De betekenis van de grote ruit is onduidelijk

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-3

Quaëdypre: De Sint Omerkerk

De parochiekerk van Quaëdypre is gewijd aan Sint Omer. Hij werd gebouwd in de 16e eeuw en voltooid in de 17e eeuw. Er is nog een romaanse gevel en romaanse funderingen van een vroegere kerk uit de 11e eeuw.

Het dorp Quaëdypre, dat 2 km zuidelijk ligt van Bergues, heette rond 1220 Quatipra en in 1393 komt de huidige naam al voor in een document. Vlamingen spreken van Kwaadieper.

Aanzicht van de noordzijde van de kerk

Muurteken in blauw op zuider kerkmuur

Muurteken in rood op zuider kerkmuur

Muurteken op zuider kerkmuur (in detail)

Ornamentale Romaanse achterwand

Grotesk masker op achtermuur kerk

Rexpoëde: De Sint Omerkerk

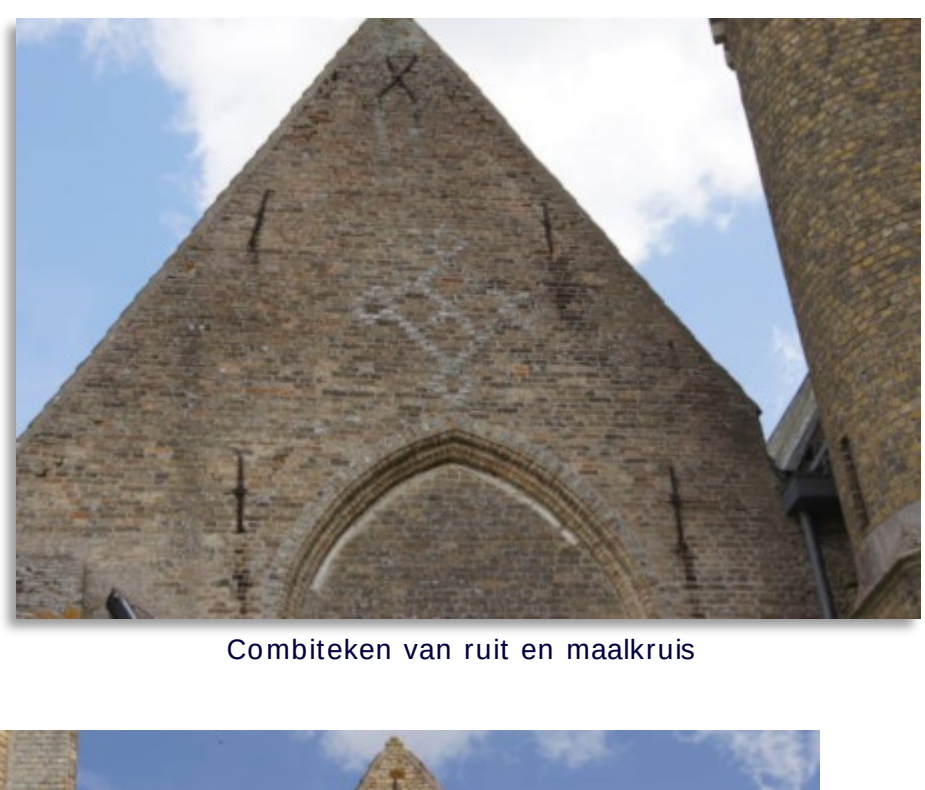
De eerste stenen kapel was gewijd aan St Nicolaas. In 1557 werd de huidige hallenkerk gebouwd, zoals zo veel kerken in deze Vlaamse streek bestaande uit 3 evenhoge hallen.

Als gevolg van een aardbeving was de toren erg geschadigd en werd (66 m hoog) herbouwd in 1900.

De metselaarstekens in de spaarvelden van de kapel zijn helaas niet helemaal ongerept gebleven. Nu blijft er wel iets te raden over.

Rexpoede eglise

Combiteken van ruit en maalkruis

Kerk zijkapelmuur

Maalkruis

20e eeuw metseltekens

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-4

Steenvoorde: Saint Pierrekerk

Steenvoorde werd verwoest door Karel V in 1553.

De gemeente is vooral bekend omdat hier, op 10 augustus1566, op het einde van een bedevaart van Hondschote naar het Sint-Laurenskloosterin Steenvoorde, de beeldenstorm ontstond.

De toren is gebouwd aan het begin van de XVIe eeuw.

In haar huidige staat, dateert de kerk grotendeels uit de 17e eeuw, nadat de vorige in 1566 was geplunderd door de Geuzen, in 1578 door dezelfden was in brand gestoken, in 1583 zwaar werd beschadigd tijdens de Slag van Steenvoorde en tenslotte in 1644 volledig werd verwoest. De piek werd pas op het einde van de 19e eeuw op de toren geplaatst. Met de klokken op een hoogte van 92 meter is het een van de hoogste van Frankrijk.

Op deze kerk is aan de voorzijde van de noordbeuk naast de toren het jaartal in een rode steen aangegeven, daarboven 2 concentrische driehoeken. Op de zuidmuur zijn 2 maalkruisen te vinden in een blauwige steen.

Voorzijde van de noordbeuk

Kerkmuur met maalkruis

Nog 2e teken op dezelfde muur

Steenvoorde: De pastorie

In Steenvoorde (Fr) zien we een pand met muursymboliek. Het betreft hier een 'presbytére' oftewel pastorie uit 1664. In die tijd waren de tekens al ornamenteel.

Voorgevel pastorie bij de kerk uit 1664

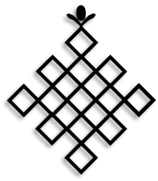
Achtergevel

Toverknoop

Muurteken pastorie Steenvoorde

Muurteken pastorie Steenvoorde

St. Antonius

St. Antonius met staf met T-kruis.

Mathias Grünewald circa 1515

Het T-kruis van St Antonius Abt

Het T-kruis is een symbool dat we aantreffen bij middeleeuwse afbeeldingen van Sint Antonius Abt (zie schilderij van M. Grünewald 1515). De hospitaalbroeders van de Orde van Sint Antonius droegen het teken op hun mantel. Maar ook Antonius zelf zien we er vaak mee afgebeeld.

Een uitgebreid onderzoek naar het Antonius-kruis is te lezen op:

http://www.adolphus.nl/xus/anton4staf.html

Als men hier op de achterwand van de pastorie een **Latijns kruis** had willen afbeelden, dan had dat met een paar extra stenen toch nog wel gekund. Er is m.i. wel bewust gekozen voor het **Antoniuskruis**.

De banderol zegt:

.....Voorwaar hier het huis Gods, een hemelse ingang....

Foto: Jan van Hoek

We zien dat degenen die hier het interieur van de Begijnhofkapel van Diest moesten vormgeven, kozen voor een combi van **Latijns kruis** en **Tau-kruis**.

En als je je afvraagt wat toch die buisjes zijn die daar midden-links liggen, dan zijn dat sleutels, de hemelsleutels van St. Petrus.

Daar liggen ze, onbereikbaar ver voor wie ze zou willen pakken, maar dichtbij voor de gelovige.

De fleur de lis en de driehoek onder het kruis

Deze munt (zilveren Gros Tournois), gevonden op een muntensite, wordt deze toegeschreven aan Philip III (1270--1285 AD) van Frankrijk. Er wordt bij vermeld: Tempeliers Frankrijk. We treffen er een vergelijkbare symboliek aan als op kerkmuren.

Zo lang de tekens niet volledig overeenstemmen is geen bewijs geleverd.

Op de linker kant zien we de poort van het kasteel van Tours in het centrum: een driehoek, bekroond met een kruis, met daaronder 3 stippen (cirkels) horizontaal naast elkaar, We zien lager 2 horizontaal verbonden cirkels en 12 fleur de lis langs de rand. Deze fleur de lis zien we overigens ook op het teken op de pastorie.

Het randschrift luidt: +BHDICTV SIT HOME DNI NRI DEIILV XPI.

Op de rechter kant zien we het kerkelijke kruis (+) een paar maal. De naam is geschreven als PHILIPUS REX.

Munt van Philips III : tempeliers-frankrijk

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-5

Lynde: Église Saint Vaast

We zien hier de église Saint Vaast.

Op een hoek is nog een restant te zien van ornamenteel siermetselwerk.

De kerk is genoemd naar Sint-Vedastus (453 - 540), ook wel Sint-Vaast genoemd, de eerste bisschop van Atrecht en later ook bisschop van Kamerijk, in feite dus een heilige uit de streek.

De Saint Vaast-kerk van Lynde

In detail metselornament boven het venster

Entree van de kerk

Bambecque: Église Sint Omer

De kerk, gebouwd in de XVIe eeuw, is gewijd aan Sint Omer. Een populaire heilige in deze streken. Verwoest in de 80jarige oorlog, maar weer gerestaureerd aan het begin van de XVIIIe eeuw.

Voor op het middenschip is een datum 1591 aangebracht

Bambecque eglise St. Omer

Maalkruis aan voorzijde

Links is een ruit, teken rechts is onduidelijk

Woonhuis 1882

Bollezeele: Woonhuis

Woonhuis met hexagram

Ornament in zijgevel

Hetzelfde woonhuis van de andere kant met indrukwekkend ornament

Woonhuis met ornament en initialen DD

Caestre: Église Sint Omer

Ook hier een kerk gewijd aan Sint Omer.

De Tempeliers hadden hier een commanderij, die na de afschaffing van deze orde in 1312 overging in handen van de Orde van Malta. De hoeve werd in de Eerste Wereldoorlog in 1918 grotendeels verwoest, maar bewaart zijn toch nog delen uit 1570 (een muurvlak met deur en venster) en 1746 (een toegangspoort).

Kerk met onbekend teken

Versiering op de traptoren

Raadselachtig teken

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-6

Cassel: Onze-Lieve-Vrouw van de Crypte

De gotische hallenkerk Onze-Lieve-Vrouw van de Crypte met fraai interieur.

Op het einde van de 10e eeuw stond hier een parochiekerk die aan Onze-Lieve-Vrouw was gewijd. Ze werd in 1290 heropgebouwd en in 1300 ingericht als kapittelkerk met 12 kanunniken. Op het einde van de 16e eeuw werd ze geplunderd en in brand gestoken door de geuzen. De kerk werd achtmaal tot puin herleid en telkens weer heropgebouwd. Tijdens deFranse Revolutie diende ze tot paardenstal, gevangenis, hospitaal en tempel van de Rede. Het orgel dateert uit de 17e en 19e eeuw. De kerk is sterk verwaarloosd, maar wordt momenteel gerestaureerd.

Op en aan de kerk is geen metseltekens aangetroffen. Wel is er bijzonder metselwerk te zien.

Onze-Lieve-Vrouw van de Crypte

Een bijzonder metselpatroon

Lederzeele: Woonhuis in de omgeving

Calvariekruis aan huis op hoek D26 en weg naar Leederzeele

Eecke (Eke): Église Saint-Wulmar)

Een plaatsje net over de Franse grens bij Abele. Er werd een kapel in het dorp gesticht naar aanleiding van de door van St Wulmar in 697.

Wulmar was een man uit de buurt en zou daar drie dagen in de kruin van een eik hebben gelogeerd. Hij bekeerde zich tot het christendom en stichtte het klooster van Samer.

De eerste vermelding van het dorp Eeke stamt uit 1263. De naam verwijst naar eik.

Er is nog een andere bron die vermeldt dat de dorpskerk van Eke is gewijd aan St. Dorothée, een martelaar uit de begintijd van het christendom, van wie er relieken worden bewaard. St Dorothée wordt aangeroepen i.v.m. huidziekten.

Kerk met los staande klokketoren

Op deze kerk zijn diverse **maalkruisen** en **ruiten** te vinden.

Kerk oostzijde

Oostzijde maalkruisen en ruiten

Zuidzijde maalkruisen dichterbij

Diverse maalkruisen op de zuidzijde

Zuidzijde maalkruisen dichterbij

Eecke: Woonhuis

Op de zijmuur van dit woonhuis treffen wij op de zijmuur een **hexagram**teken aan.

Hexagram teken

Eringem: Woonhuis

Een huis langs de kant van de weg. Met aan 3 kanten metseltekens.

Jaartal 1779 (?). Wat de V-vormige tekens boven de kelderraampjes te betekenen hebben of waarvan het misschien een relict is, is zo niet te zeggen. De aanzet tot hartjes misschien?

Woning in Eringem

Calvariekruis met jaartal

Teken dat mogelijk een kelk moest verbeelden

Andere zijde met calvariekruis

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-7

Esquelbecq (Ekelsbeke): Sint Folkwinkerk

Eiken bij een beek hebben de naam gegeven aan de nederzetting. De kerk is gewijd aan Sint Folkwin (Saint Folquin). Folkwin was bisschop en een kleinzoon van Karel Martel en werd in 816/817 bisschop van Terwaan (= Therouanne). Van hem is weinig bekend. In 843 bracht hij de relikwieën van de H. Audomarus terug naar Terwaan. Zijn feestdag is op 14 december.

Kerk met fraai ornamenteel metselwerk

Esquelbecq

Esquelbecq

Esquelbecq: Herberg

6 Rue de Bissezeele in Esquelbecq. metseltekens op voorzijde en bijzonder royaal op de zijkant.

Helpt het ene teken niet, dan verstaan demonen een ander teken misschien beter.

Esquelbecq: Herberg

Herberg met diverse tekens

Esquelbecq: Kasteel

Vlakbij de kerk is de toegang tot een kasteel/landgoed. Toegang werd verhinderd, maar doordat de toegangspoort open stond, zag ik nog wel net even kans om de duiventoren te fotograferen.

Chateau muur met maalkruis en ruit

Omgeving chateau

Binnenzijde kasteelmuur rond moestuin

Duiventoren met diverse tekens

Esquelbecq: Woonhuis

Woonhuis voorgevel met restanten van tekens

Zijgevel met ornamenteel metselwerk

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-8

Hondschoote: Kasteelachtig gebouw

Aan de achterkant van de Mairie zien we een kasteelachtig gebouw. Kennelijk vormt het een geheel. Het naastgelegen pand is een restaurantje, met inpandig een ronde muur voorzien van ornamenteel metselwerk (20e eeuws).

Kasteelachtig gebouw

Op de foto linkszien we een **ruitteken** tussen de openingen van de duivenzolder

Ornament op oude traptoren

Hondschoote: Woonhuis

Het woonhuis op de foto heeft **ruit-tekens** en grote '**kruistekens**'. Doordat de gevel van verf is voozien, is het wat lastiger te onderscheiden.

Adres: 9 Place du Général de Gaulle.

Woonhuis met ruiten en kruisen

Houtkerke: Église Saint-Antoine

Het siermetselwerk aan de toren van deze Sint Antoniuskerk te Houtkerke (XVIe eeuw) is groots uitgevoerd. Slechts enkele kleine betekenisvolle tekens. Vermoedelijk allemaal van het type **krakeling** of te wel een oneindigheid-symbool.

Westzijde kerk met bijzonder metselwerk

Eeuwigheidssymbool?

Laag voor laag werden hier de muren opgetrokken

Restant van teken (kelk?)

Killem: Église Saint-Michel

Killem heeft een Eglise Saint-Michel (St Michaelskerk). Een driehallen-kerk, zoals er zovele zijn in dit Frans-Vlaamse deel van Dep. Nord.

De metseltekens zijn in een lichtblauwe geglazuurde steen. Maar er is ook een **Latijns kruis** aanwezig dat ooit wel een wat meer rode kleur moet hebben gehad. Mogelijk is dit een nieuwer teken, (bij een restauratie aangebracht?) wat niet zo geconstrueerd is als oude tekens.

Links combi ruit-kruis met hart, rechts maalkruis

Latijns kruis in identieke kleur als rest

Lynck: Woonhuis

Mogelijk zijn er drie hartjes bedoeld, referend aan de drievuldigheid. Op het middelste teken zien we een Latijns kruis staan.

Woonhuis met harten, naar elkaar toegekeerd

Ochtezeele: Boerderij / woonhuis

Het **Latijnse bollenkruis**, met in top een **heilig-hart**-beeldje, laat goed zien dat de mens zegen wenst voor het huis en haar bewoners.

Kruis met nis voor beeldje OLV

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-9

Rubrouck: Sint-Sylvesterkerk

Rubrouck werd voor het eerst vermeld in 1104 en kende vanaf de 12e eeuw verschillende heerlijkheden. De historische kern van het dorp was een kasteel (waarvan de motte bewaard is), vlakbij een kerk.

Église Saint-Sylvestre

De forse kerktoren van dichtbij

De Sint-Sylvesterkerk (Église Saint-Sylvestre, 16e en 18e eeuw) is een hallenkerk en geklasseerd als monument historique. Volgens de overlevering is het gebouw deels gebouwd met stenen van de afgebroken kathedraal van Terwaan. De toren is van 1532.

Maalkruisen aan de westzijde

Toverknopen aan de zuidzijde

Ruit met toverknoop

Torentrap voorzien van diverse kruisen

Calvariekruisen in verschillende kleur

Links: **toverknoop**

Bijzonder zijn de 12 **calvariekruisen**, in het rood of in het wit.

Veel **maalkruisen**, zelfs ook aan de achterzijde van de toren. En een onduidelijk **maalkruis** in een achtergevel.

Er zijn ook tekens op achterzijde toren

Achterzijde kerk met vaag maalkruis

Rubrouck: Woonhuizen

Linksonder: een huisje tegen over de kerk, mogelijk de pastorie.

Rechtsonder: een 18e/19e eeuws woonhuis waar de tekens nog voornamelijk een ornamentele waarde hebben.

Staple: Saint Omerkerk

De naam Stapula is al bekend vanaf 1147. de kerk is gewijd aan Saint Omer.

St. Omerkerk

St. Omerkerk met jaartal 1737

Vaag is een maalteken te zien

Hart met kruisteken geverfd teken

Het raam zal in later tijd zijn dicht gemetseld. Het toen aangebrachte metselteken heeft verf nodig gehad om op te vallen.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-10

Watten: L'eglise Sint-Gilles.

De meeste kerkelijke aandacht in de geschiedenis van Watten gaat uit naar de abdij , die nu een ruine is maar ooit grote bloei gekend heeft.

In 874 werd er op de Watenberg een aan Sint-Rikiers (Richarius) gewijde kapel gebouwd; vanaf de elfde eeuw groeide hierrond een volwaardige abdij.

Maar in het centrum van de plaats zien we de l'eglise Sint-Gilles.

Deze is gebouwd tussen 1496 en 1513 en telt 6 'etages'.

Op diverse plaatsen aan de toren zien we metseltekens. Op de foto's hieronder krijg je er wel een impressie van. Ornamenteel strijdt er met betekenisvol.

De oostzijde

De noordzijde

De zuidzijde

Toren aan de zuidzijde

Westzijde toren

Toren aan de oostzijde

Wemaers-Cappel: Église Sint Martin

De vroegere kapel had in de XIIe eeuw het grondplan van een basiliek. Hij is vergroot in de XVIe eeuw en bekroond met een octogonale klokkentoren.

Dorpskerk

Foto's onder: na verwijdering van de bepleistering zijn er metseltekens in blauwige steen te voorschijn gekomen.

We zien tweemaal een **maalkruis** geflankeerd door **ruiten** en afzonderlijk een **toverknoop** en een **maalkruis**

Metseltekens op de kerkmuur

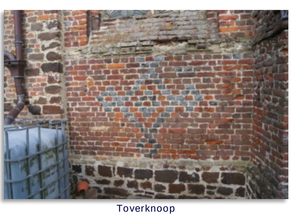

Maalkruisen flankeren ruit

Een bijzonder groepje tekens is dit in een travee ernaast. Het linker teken is het combiteken van **vuurslag** met **maalkruis**. In het midden een **dubbele ruit**.

Links het antibliksem-teken

Toverknoop

Maalkruis

Wemaers-Cappel: Woonhuis

Op de zijgevel een paar **achten** of **krakelingen** die mogelijk met eeuwigheid samenhangen.

Woonhuis in omgeving

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-11

Winnezeele: Saint-Martinkerk

De kerk is gewijd aan St. Martin. Of de vermelding van de bouw in de XVIIe eeuw op een wiki-site klopt, is nog de vraag. Mogelijk wijzen de tekens op een (halve?) eeuw eerder.

Kerktoren van Winnezeele

Ruit en hart op de kerkmuur

Opzij van het raam een **ruit** en een **hart** in rode baksteen.

De tekens op het koor, op de dichtgemetselde ramen, zullen van iets latere datum zijn, vermoedelijk XVIIe eeuws. Zie foto's hieronder.

Misschien zouden zulke vieze muren geen foto waard horen te zijn, maar hier gaan toch metseltekens schuil onder de viezigheid. Het zou wel aanbeveling verdienen als de muren een keer een schoonmaak-behandeling krijgen.

Tekens in gemetseld venster

Tekens in gemetseld venster

Koormuur van de kerk

Koormuur detail tekens

Zeer ongewoon is het aanbrengen van de kelk bovenin. Daaronder zijn vaag een ruit en maalkruis te onderscheiden. Dit is op zich wel een aanwijzing dat we in meer metseltekens de afbeelding van een kelk mogen zien.

Wormhout: Saint-Martinkerk

De kerk van Wormhout is gewijd aan Saint-Martin. De plaatsnaam wordt al genoemd in de VIIe eeuw, als St Winoc een klooster sticht aan de oevers van de Peene Becque.

De kapel wordt diverse keren verwoest en weer opgebouwd.

Duidelijk begin van de huidige kerk kan ik niet vinden, maar in de jaren 1547 tot 1616 werd een groots restauratiewerk ondernomen. De toren werd voltooid in 1689. De torenspits ging verloren in 1793 tijdens de slag om Hondschoote.

Noordmuur toren

Ornamenteel metselwerk op de torenmuur

Op de foto rechtsboven zien we vaag een ornamenteel ruitjespatroon.

De kleine bewaarde stukken ornamenteel ruitjespatroon op de muren die we hier aantreffen, wijzen erop dat de kerk ooit een uiterlijk had a la de kerk van Esquelbecq. Zie foto's hieronder.

Maalkruis met blokjes als eindversiering

Restanten siermetselwerk

Restant siermetselwerk

Restant siermetselwerk

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Frans Vlaanderen 3.1-12

Zermezeele: Saint-Omerkerk

De kerk is gewijd aan Saint-Omer.

Kerk met grote delen van natuursteen

Kerk met maalkruis op zijbeuk

Zermezeele-Rietveld: Woonhuis

Woonhuis, aan de beide kopse kanten versierd met **toverknopen** en enkel **ruiten**.

Buurtschap Rietveld met tekens op de kopse kanten van het huis

Zijmuur met tekens

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-1

De weerkerken van de Thiërache

Als Franse grensregio (nu departement Aisne), grenzend aan de opstandige Nederlanden, had de Thiérache met name in de Tachtigjarige Oorlog steeds opnieuw te lijden onder troepen **plunderende soldaten**.

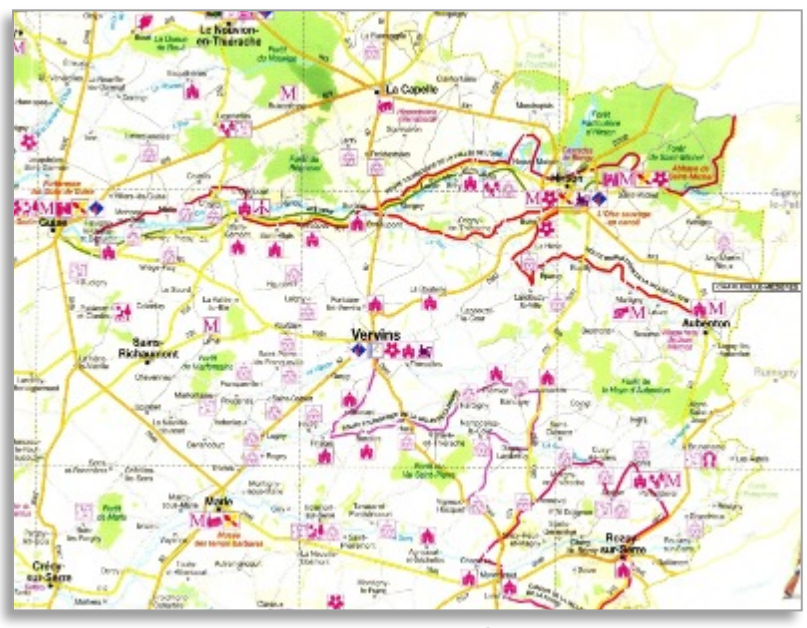
Ze vernielden de huizen en de akkers, roofden het voedsel en verkrachten de vrouwen en meisjes.

In veel dorpen werden daarom de **middeleeuwse kerken omgebouwd tot weerkerken**, die als **vesting** konden dienen en waar de bevolking zich kon **verschansen**. De meeste van deze **weerkerken** zijn tot in onze tijd behouden gebleven en inmiddels gerestaureerd.

De oude Franse kerkjes uit de 12 en 13e eeuw werden destijds opgebouwd uit **natuursteen**. Toen in de Thiérache de behoefte kwam om de kerken om te bouwen tot weerkerken (16e en 17e eeuw), schakelde men over op **baksteen**.

Dit was net in de tijd dat de **baksteenbouwers** de gewoonte hadden om **metseltekens** aan te brengen in het werk.

Op de volgende bladzijden zijn vele van deze robuuste **weerkerken** te zien met speciaal aandacht voor de **metseltekens**.

Kaart van de Thiérache

Montcornet: weerkerk Église Saint-Martin uit de 13e-16e eeuw

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-2

Plomion: Église Notre Dame

Een van de bekendste weerkerken is die van Plomion. Dus daar wil ik mee beginnen. Een grote verscheidenheid aan tekens op diverse plekken aan het gebouw.

Deze kerk is (op de fundering na) volledig gebouwd in baksteen bovenop een oudere kerk. Hier was ook steeds een garnizoen aanwezig.

Deze kerk is het afgewerkte type van een versterkte kerk, dat alle elementen van een vesting heeft: toren, slottoren, torentjes, wachttorentjes en een geheel van meer dan 60 schietgaten. Vele geometrische motieven in baksteen versieren dit gebouw.

En kijk eens hoe majestueus imposant vorm gegeven. Boven de ingang en verder daar weer boven zijn al meteen de eerste metseltekens die in het oog vallen.

Westzijde van de robuuste weerkerk

De westzijde

Op de foto's hierboven, van de benedenkant, zien we rechts een teken, dat we kunnen duiden als een **toverknoop** en links een **hart** dat op een soort van **ruit** is geplaatst. (Maar mogelijk is door beschadiging van het teken (symmetrie is verstoord) sprake van een een ander teken.)

Op de foto hieronder, van de bovenkant, zien we een als ornament uitgevoerd patroon.

Siermetselwerk

Ruittekens met intern maalkruis

Achterzijde kerk

Achterzijde

Aan de achterzijde is het bekende **maalkruis** te zien.

Foto links en linksonder.

Maalkruis

Gekoppelde ruitteken

Rechtsboven: twee eerder apart in vierengedeelde **ruiten** nu weer afgebeeld maar nu verenigd in één teken.

Siermetselwerk

Het vereist wat speurwerk, maar op deze donjon is aan de linkerzijde een samengesteld teken afgebeeld: 3 gestapelde **harten**, waarvan er 2 geoord, boven een **toverknoop**.

Vervins: Église de Notre Dame

Vervins is de hoofdplaats van de Thiérache. Met een geweldige grote toren in het centrum van de stad, onderdeel van de kerk van Notre Dame de Vervins. Ook deze toren/kerk wordt meegerekend tot de weerkerken.

Over de 'opgevulde' tekens onderop durf ik niet zo veel te zeggen. Links en rechts lijken de tekens een middelste teken (een **ruit)** te flankeren, maar de symmetrie is zoek.

Daarboven het al eerder geziene **ruitpatroon**.

Vervins, hoofdplaats van de Thiérach

Metseltekens op de toren

Aanzicht kerk

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-3

Wimy: Église Saint Martin

Een ander bouwwerk dat de tand des tijds heeft doorstaan is de Eglise St. Martin van Wimy. Gebouwd tussen 1578 en 1585.

De vierkante donjon wordt aan de westzijde geflankeerd door 2 hoektorens met 3 geledingen. Jammer genoeg is er in de XIXe eeuw een groot portaal aangebracht tussen de torens in de donjon.

Binnen tref je nog 2 schoorstenen aan en een waterput als herinnering aan de tijd dat er voor langere tijd in de kerk gebivakkeerd moest worden.

Aanzicht vanuit het zuidwesten

Westzijde

Onder: diverse losse **ruiten** met daarboven **ruiten** als ornamentale versiering aangebracht.
Rechts beneden: de **toverknoop**.

Ornamenteel ruitenpatroon

Toverknoop

Rechtsboven: zichtbaar zijn links een **hart** en recht mogelijk een **monstrans** (voorwerp waarin de hostie getoond kon worden).

Hart en mogelijk een monstrans

Hary: Église Saint-Corneille et Saint-Cyprien

Nergens kun je fraaier zien hoe toren, schip en koor 3 afzonderlijke bouwwerken voorstellen.

De toren is een duidelijke donjon, gebouwd in de 16e eeuw.

Schip en koor zijn al eerder uit natuursteen opgebouwd. Later is de donjon in baksteen toegevoegd.

Hary ligt aan het riviertje de Brune.

De zuidzijde van de kerk

Hoektoren met diverse tekens

Op de foto rechtsboven meen ik onder het ornamentele **ruitpatroon** een **ruit** en een **monstrans** te zien.

En in de onderste geleding een **hart** en een **ruit**.

Linksboven: het bovenste deel van de hoektoren is netjes ornamenteel versierd met een **ruitpatroon**.

Rechtsboven is nog een **hart** te ontwaren.

En dan nu nogmaals even een blik op de totale constructie. Indrukwekkend in grootsheid en eenvoud. Koor en schip van de kerk dateren van eind 12e, begin 13e eeuw.

De donjon zou, volgens een gevonden inscriptie, dateren uit 1619.

Op een site over Hary staat: Des motifs en brique vernissée viennent décorer les élévations du clocher-porche et de la tourelle: 4 losanges(= **ruiten**), 1 croix (**kruis**), 4 coeurs (**harten**), 1 entrelac (**ruitjespatroon**).

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-4

Autreppes: Église Saint Hilaire

Deze ruige weerkerk staat in Autreppes.

Autreppes is al een oud plaatsje, dat al genoemd wordt als Altripia in 876. Toen nog deel van de kroondomeinen, maar in 915 geschonken aan de Abdij van Saint-Denis.

De kerk, gewijd aan Saint-Hilaire dateert van 1632. Hier zien we een vierkante donjon van 4 geledingen, geflankeerd door 2 hoektorens.

Sint Hilarius was een franse kerkvader uit de 4e eeuw. Hij was bisschop van Poitiers en schreef diverse theologische werken. Hij werd aangeroepen tegen slangen, slangenbeten en achterlijke kinderen.

De westzijde

Westzijde in detail

Links en rechts naast de toegangsdeur (zie foto boven) zien we het ruit-teken. Op de toren een spiraalvormig ornament van de geglazuurde stenen. Voorts veel siermetselwerk.

De kerk van enige afstand

Zuidelijke dwarsbeuk

Rechtsboven: we kijken recht tegen het zuidelijke dwarsschip aan.

De **ruit-tekens** zagen we ook al aan de voorzijde.

Wat hier heel bijzonder is, is dat het lijkt of we hier de figuur van een mens zien aan de rechterkant.

Bij nadere observatie is dat niet zo zeker. Er ontbreken zwarte stenen om de figuur tot een geheel te maken.

Aan de linkerzijde kan een bloemen-motief bedoeld zijn als verwijzing naar Maria.

Een mensfiguurtje?

De noordzijde

De noordzijde

De zuidelijke hoektoren

Zuidelijke toren

Linksboven: van de noordkant zien we dat zowel symbolen als ornamenten zijn toegepast in het metselwerk.

Rechtsboven: tot tweemaal toe zien we hier de het teken van de '**siamese' ruit**. Met rechts van de bovenste dan weer een enkele **ruit**.

Saint-Algis: L'Èglise Saint-Algis

Hieronder volgen de foto's van de fraaie weerkerk van St Algis, waarvan de donjon, volgens een internetbron, stamt uit de 16e eeuw.

Ik denk dat de jaartallen, zichtbaar op de muren van begin 17e eeuw meer zeggen over de ontstaansgeschiedenis van het gebouw.

Het christendom vestigde zich al in de 7e eeuw op deze plek door een monnik die er een kapelletje stichtte. De parochie noemt zich in de 12e eeuw naar de kluizenaar Algis, de monnik die de kapel gesticht had. Deze Algis was in de 7e eeuw in Ierland geboren. Hij kwam naar Frankrijk, was leerling van Sint Fursey van Peronne, en stichtte een klooster in de Thiérache. Hij stierf in 686 op natuurlijke wijze.

Saint-Algis: donjon

Zuidmuur donjon met calvariekruis

Hierboven de donjon in zijn volle glorie.

Hieronder een detail van de zuidmuur. Hoog tegen de muur zien we een **ruit** met daarop een **hart** met daarop een **kruis**. Dit moet wel enigszins doordacht gebeurd zijn, want de metselaar is er toch 1 a 2 dagen mee bezig geweest.

Kerk vanuit het zuiden gezien

En zo ziet we de donjon er met de kerk op wat afstand uit.

Onder aan de donjon is een jaartal zichtbaar.

Helaas is het eeuwgetal (5 of 6) niet leesbaar, doordat er in later tijd een groot raam in is aangebracht, daarbij is de aannemer nogal ruig te keer gegaan en heeft bijna 2 keer zoveel muur weggebroken dan nodig was. Het is keurig gerepareerd, maar zonder het jaartalcijfer.

De donjon meet 7 bij 7 meter en zo groot zijn ook ongeveer de ruimten waarin men kon schuilen en zich verdedigen.

Maar het schip van de kerk (zie foto onder) draagt ook een jaartal maar behalve de **16..** is het lastig leesbaar

Het schip a.d. zuidzijde met jaartal 160x?

Onderzijde zuidmuur van de donjon

Van de hoektorentjes zijn er aan de donjon nog 2 overgebleven, mooi te zien hier hoe zo'n toren leunt op een steunbeer.

Tussen 2 **hartsymbolen** in zien we hier de letters **C B**.

Ook is een jaartal gepoogd aan te geven, beginnend met **168?**.

Mogelijk staat een bijbehorende 5 nog aan de andere kant van het raam.

In de lijst van monumenten wordt 16e en 17e eeuw aangegeven voor de bouw van deze indrukwekkende weerkerk.

De noordmuur

Toverknoop en hart

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-5

Beaurain: Église de Saint-Médard

En zo zie je Beaurain al liggen in de verte. De kerk ligt op een heuvel in het zuidelijk deel van de Oise-vallei.

In de 12 eeuw werd er al een kerk gesticht door een van de vele abdijen in de streek. Tegen het einde van de 16e/begin 17e eeuw nam de hoeveelheid dreigingen van plunderende soldaten zo toe dat ook Beaurain zich genoodzaakt zag om van de kerk een verdedigbare vesting te maken.

Église de Saint Médard

Église fortifiée

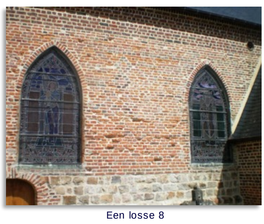

De donjon van de zuidzijde

Traptoren

Rechtsboven: Op deze zuidoostelijke toren is een **hart** te zien gekoppeld aan een zogenaamd **geploegde-akker-motief**.

Een losse 8

Een hart en calvariekruis

Rondom speciaal metselwerk

Ornamenteel metselwerk, doorbroken door later aangebrachte ramen

Op foto rechtsboven zien we dat de oudere muur van natuursteen nog gedeeltelijk intact was, maar dat er met de toen goedkopere baksteen (eind 16e eeuw) sneller weer een kerk met verdedigingstorens viel op te bouwen.

De metseltekens waren net in de mode toen hier gemetseld werd.

Links een gedeeltelijke **toverknoop** en **hart**. Rechts kan een aanzet tot een **kruis** zijn, wat door latere restauraties verminkt is geraakt.

Bucilly: Église de Sint-Pierre

Op een dwarsbeuk van de kerk van Bucilly zien we het **calvariekruis**, temidden van 2 **ruiten**.

Dit kerkje is nog een restant van een groot kloostercomplex van de orde der premonstratenzers of norbertijnen. Het was een orde van reguliere knunniken en lekebroeders van de Orde van Prémontré. Zij werd gesticht door Norbertus van Xanten in 1121. Ze worden ook wel witheren genoemd vanwege hun witte habijt. Zij leven volgens de regel van Augustinus.

Eenvoudige dorpskerk

Calvariekruis met opzij twee ruiten

Saint Michel: Abdij

Beroemd in Saint Michel is de Abdij, die nog grotendeels intact is gebleven en gerestaureerd. Er zijn beroemde muurschilderingen ontdekt die episoden verbeelden uit het leven van St Benedictus.

Metseltekens heb ik aan/in de abdij niet gevonden, maar wel aan een huis dat ernaast gebouwd is. Meestal betreft het dan een woning waar een kerkelijk ambtspersoon gehuisvest was.

Op de muur rechtsonder zijn een drietal **toverknopen** te zien.

Woonhuis bij Abdij

Woonhuis bij abdij met restanten van toverknopen

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-6

Erloy: Église de Sainte Eugénie

Het dorpje Erloy ligt vlak bij Autreppes. Het is geen weerkerk, maar is wel in dezelfde tijd of iets later gebouwd, gewijd aan St. Eugénie. Boven de ingang staat een jaartal 1687. Allicht zegt dat iets over een deel van de kerk.

Sint Eugenie was dochter van St Philippus (+ v. 257) een martelares uit de Romeinse tijd onder keizer Valerianianus. Ze werd vals beschuldigd van een misdrijf, dat ze niet begaan kon hebben. Ze stierf in de arena, overgeleverd aan wilde dieren.

Eenvoudig dorpskerkje

Foto's beneden met letters in het metselwerk.

In het koor van de kerk zijn **letters** in het metselwerk aangebracht.

Links een **P** en rechts 2 maal een **L**.

Koor aan de noordzijde

Koor met letters

Koor met letters

Koorzijde

Maar de andere kant van het koor oogt heel anders: enkel een **hartje** met daaronder een **ruit** is hier te herkennen.

Zuidzijde kerk

Vervolgen we zo het rondje om de kerk, dan zien we dat de kerk ook nog van een aardig torentje is voorzien. In de muurgedeelten onder de toren is ook nog wat te vinden.

Het motief van de verzameling **ruiten** is slordig aangebracht, zo lijkt het. Of dit is een gevolg van latere verstoringen, net als elders aan dit gebouw heel duidelijk te zien is.

Beneden: boven de ingang een **kruisteken** en daarboven het jaartal **1687**.

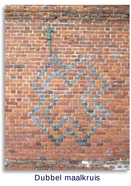
Detail muurgedeelte zuidzijde onder de toren

Westgevel met jaartal 1687

Woonhuis nabij de kerk

Dubbel maalkruis

Toverknoop

Bij de kerk staat een woonhuis, waarschijnlijk ooit de pastorie.

Op de zijmuur een dubbel **andreaskruis-teken**, aan een andere gevel zien we de **toverknoop**.

Nog een foto van het pand vlak naast de kerk: op de muur hier zien we een **toverknoop**.

Jammer dat de regenpijp er dwars overheen is aangebracht.

Sorbais: Église de Saint-Martin

Vlak bij Autreppes ligt Sorbais. Hier treffen we de Sint Martinuskerk aan. Meteen al valt het **calvariekruis** op dat met een lelijke witte voeg te zien is op de noordmuur.

Maar er is meer.

De Église Saint-Martin duikt op in de annalen in 1125. In dat jaar komt zij te vallen onder de jurisdictie van de abdij van St.-Denis.

Aanvankelijk is er een natuurstenen kerk. In de 16e eeuw wordt deze geheel opnieuw opgebouwd in baksteen. De toren is van 1578. Kerk en toren worden gerekend tot de weerkerken.

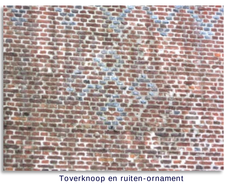
De kerk van Saint Martin aan de noordzijde

Sorbais, vlakbij Autreppes

Noordmuur van de kerk

Toverknoop en ruiten-ornament

Op foto rechts boven is de **toverknoop** te zien. Met daarboven een **ruiten-ornament**.

Toverknoop met ornamenteel metselwerk

Onduidelijke tekens, waarbij misschien hostiekelk

Hartsymbolen aan weerszijden van een vroegere opening, het huidige raam is nieuw.

Hartsymbool

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-7

Marly-Gomont: L'Eglise Saint-Rémy

In dit schilderachtige landschap treffen we de weerkerk aan van Marly Gomont.

Duidelijk is ook hier te zien dat de baksteen later is toegevoegd aan de natuursteen.

De kerk is gewijd aan **Saint Remi**, dit is één van de 5 belangrijkste Franse beschermheiligen. Hij is de man, die koning Clovis ertoe bracht om zich christelijk te laten dopen omstreeks het jaar 500.

Het dorp krijgt pas een naam in de historie rond 1100. De (natuurstenen) voorgevel van de kerk is uit de XIII of XIV eeuw, het schip is er in latere eeuwen bijgebouwd.

Impressie van het landschap van de Thiérache

Weerkerk met grotendeels natuurstenen westzijde

Kerk zuidzijde

Kerk noordzijde

Ook aan de noordzijde deze gevierendeelde **ruit**. Met rechts een **ruiten-ornament**. Als we de gevierendeelde **ruit** wat organischer en minder hoekig voorstellen, dan komen uit op een soort roos/rozet. De gotische **vierpas**. Het is maar een idee er zijn geen bewijzen voor.

Linksboven: een gezicht op de gehele zuidzijde. De weertorens zijn aan de linkerkant.

Rechtsboven: op een erg vreemd plekje toch een **hart** en goedbeschouwd is zo'n **hart** heel hoekig weergegeven.

Englancourt: Sint Nicolas-kerk

En hier komen we bij een echte degelijke weerkerk met maar liefst 4 hoektorens. Dit is St. Nicolas-kerk, daterend uit het eind van de 16e eeuw.

Sint Nicolaskerk

Kerk met torens op de vier hoeken. Rechts de weertoren

Bij deze weerkerken zijn diverse ramen pas naderhand groter gemaakt of toegevoegd.

Daarbij werd er wel voor gezorgd dat een raam geen zwakke plek was in de constructie.

Hartjes in het metselwerk

Toren aan de zuidzijde

Twee **harten**, die meestal aangeven dat ertussenin iets om aandacht vraagt. Helaas weten we hier niet meer wat dat is geweest. Het raam is veranderd.

Rechtsboven: even gewoon genieten van die robuuste ongenaakbare kasteelbouw. Toch nog een metselteken midden op de zijwand.

Dubbel 'Andreaskruis'

Fraai gezicht op de weerkerk

Rechtsboven: zo kon er in de kerk geschuild worden, als er weer troepen plunderende soldaten langskwamen.

Op de 1e verdieping was er een ruime zaal voor de dorpelingen. Er zijn over de 50 schietgaten in de muren.

Dan is er weer zo'n teken dat we al een keertje eerder zagen, ergens op een pastorie.

Ook hier zou wel eens, net als bij de gevierendeelde ruit in ..... de gotische vierpas bedoeld kunnen zijn.

Als eerbetoon aan wie de roos toekomt.

Voorbeeld van een roosvenster met vierpas

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-8

Voulpaix: Église de Saint Quentin

De weerkerk van Voulpaix, gewijd aan St Quentin, ligt op een vrij steile heuvel. Je moet echt klimmen om ter kerke te gaan.

We vinden hier dezelfde tekens die we al eerder zijn tegengekomen.

Het **kruis** en een **ruit** zijn apart weergegeven, maar op de achterzijde van het koor zijn ook nog eens bij elkaar enkele tekens op eenzelfde muurvlak weergegeven: **toverknoop**, **hart** en nogmaals een **ruit** en misschien een **calvariekruis**.

Saint Quentin was ooit een missionaris, die in Gallië het evangelie verkondigde en rond 300 in de buurt van het latere Saint-Quentin werd vermoord.

Kerk gewijd aan St. Quentin

Calvariekruis, expres onderbroken?

Het **calvariekruis** tussen raam en steunbeer, zuinig opgebouwd uit blauw geëmailleerde stenen.

Soms zien we dat de **ruit** een 'vulsel' heeft van een **binnenruit** en soms is dat geminimaliseerd tot een eenvouding **wijdingskruisje**.

Ruit-teken

Strakke wand met toverknoop, hart, ruit en aanzet tot calvariekruis

Hiernaast een kijkje op de noordelijke aanbouw. Het is onduidelijk of deze zijbeuk ooit hoger was (zie **calvariekruis** op foto hierboven) of dat 'plotseling' besloten werd om te stoppen met verder in de hoogte te bouwen.

Het robuuste westfront van deze weerkerk

Het landschap wordt soms wel eens eentonig gevonden, maar ik vond het wel fascinerend.

Die geweldige wolkenluchten boven een eindeloos graanveld.

Op weg naar Voulpaix

Laigny: Église de Saint Martin

Een bijzonder kerkje is deze weerkerk in Laigny met behoorlijk veel metseltekens aan alle kanten.

De weerkerk van Laigny

De toren aan de zuidzijde

Een **calvariekruis** en een **hart-ruit**-combinatie.

Toverknoop en siermetselwerk

Een hartje

Linksboven: de **toverknoop** en '**roosjes**'-motief.
Rechtsboven: het **hart**-motief ook wat lager op de muur.
Links onder: een supergrote **toverknoop** siert de voorkant van de robuuste toren.
Midden onder: nog een **kruis** aan een andere kant van de kerk

Ornament in ruitmotief op de zuidmuur van de dwarsbeuk

Voorzijde: een indrukkende toverknoop

Calvariekruis

Nogmaals een hart-teken

Ruitenornament

Een **hart** siert deze zijmuur van een dwarsbeuk, het teken van liefde tot Maria.

Koor met het 8 teken

De zuidzijde van deze weerkerk

Linksboven: het koor van de kerk als met **eeuwigheidsteken** de **8**.
Rechtsboven: nogmaals de gehele kerk van Laigny met zadeldaktoren in beeld.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-9

Saint Pierre-Aigle: Église Saint-Pierre

De weerkerk van St. Pierre. Op internet is nog geen informatie te vinden. Het zal duidelijk zijn dat de kerk gewijd is aan de apostel Petrus.

St. Pierre: weerkerk van enige afstand

Dubbelconcentrische ruiten

Dubbelomlijnde **ruiten**, laag op de foto, ook boven naast de klok en daaronder siermetselwerk van de geémailleerde stenen.

Onder: de **ruiten** zijn vrij willekeurig hoog op de toren aangebracht.

Ruittekens naast de klok

Siermetselwerk op zijkant van het schip

Achterzijde met calvariekruis in top

Mogelijk is het Romaanse venstertje van een latere datum dan het metselwerk

Kerk aan de zuidzijde

Franqueville: Notre Dame

Vlakbij Saint Pierre ligt Franqueville. Wat daar opvalt aan de kerk, gewijd aan Notre Dame, is dat het speciale baksteen-metselwerk van wat latere datum is: nl. 1678. We zien dit trouwens vaker, dat juist het inmetselen van jaartallen het langst is doorgegaan. Mogelijk betrof het hier een restauratie, want de toren zal zeker van ca 1600 zijn.

De Notre Dame kerk van Franqueville

Weerkerk met jaartal 1678

Rougeries: Kerk

En nog een eindje verder ligt Rougeries. Hier was men ook bezig de kerk te restaureren. Op de achterzijde van het koor zijn metseltekens te zien. De kerk zou ik geen weerkerk willen noemen, maar hij is wel uit dezelfde tijd.

Kerk vanaf de oostzijde

Restauratie van het westelijk deel van de kerk

Wanneer je goed kijkt zie je het jaartal 1586. Dat is midden in die roerige tijd van onze 80-jarige oorlog, toen diverse bendes soldaten het land onveilig maakten.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-10

Marfontaine: Kasteel

Aan het kasteel van Marfontaine is nog heel wat te beleven op metseltekengebied.

Het meest frappant is de weergave van een mensfiguur.

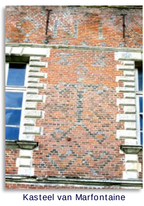
Wat is er over het kasteel te vertellen:

De bouw vond plaats in 1617-1621. Marguerite de Beaumont liet haar naam bovenin vastleggen in het metselwerk en liet de naam omringen door 2 symbolen: rechts het familiewapen van Beaumont en links de 'handtekening' van de bouwmeester.

Volgens een internetbron (M.Nuttens) zou de mensfiguur mogelijk slaan op een overledene, nl. de echtgenoot van Marguerite: Jacques Raoult de Fay d'Athies. Erboven 2 urnen en er onder 2 **harten,** die de echtelijke liefde symboliseren.

Kasteel van Marfontaine

Kasteel van Marfontaine

De foto boven geeft een indruk van het kolossale gebouw. De toegang is opzij aan de rechterkant.

Doorkijkje binnenplaats

Binnenplaats

Op de foto hierboven en hieronder een kijkje op de binnenplaats van het kasteel. Op de muur o.a. het wapen van de familie van Beaumont. De letters **Zolau** op de muur worden voorafgegaan door het erboven geschreven woord, dat slechts met moeite wetenschappelijk kan worden vastgesteld: Nicola Zolau.

Helaas is deze naam niet thuis te brengen en blijft als geheel een mysterie. (bron: M. Nuttens).

Binnenplaats

Boven in: MARGUERIT(A)

De grote letters, direct onder de daklijst, vormen de naam Marguerite de Beaumont.

Op de foto hieronder zie je links een omgekeerd **hart** boven een **crucifix.** Volgens diezelfde internetbron zou dit slaan op het einde van een liefde.

Rond het kasteel werd een verdedigingsmuur aangelegd, waarvan nog 2 torens over zijn. De andere torens en grote delen van de muur zijn vernield in de 1e W.O. om een spoorlijn aan te leggen, die er nooit gekomen is. Ook de torens zijn versierd met **ruitmotieven**.

Voharies: Boeren woonhuis

Een boeren-woonhuis met het jaartal **1785**. Het aanbrengen van een stichtingsjaartal blijft nog lang in gebruik.

Woning met jaartal 1785

Lugny: Kerkje

Een romantisch aandoend kerkje treffen we aan in Lugdy, gewijd aan Saint Quentin. Maar toch wel weer wat metseltekens op een manier aangebracht, dat de maker ervan zich bewust was van een symbolische waarde. Een **maalkruis** rechts van de ingangsdeur.

Met aanbouwen uit later tijd heeft deze kerk de eeuwen getrotseerd.

Vooraanzicht toren

Zuidzijde totaal aanblik

Maalkruis naast ingangsdeur

Tekens boven de ingang

Voor de hand ligt hier om te denken aan: liefde, geloof en hoop.

De tekens voor geloof en liefde zijn algemeen bekend.

Maar dat hoop wordt weergegeven door een wolk van '**sterretjes**', is nog een nieuwe gedachte, die nog verder onderzoekt dient te worden.

Nog een paar 'verdwaalde' tekens op een andere kant van de toren.

Een combiteken van **maalkruis** en **hart**.

Dan een **hart** en rechtsboven iets wat op een **kelk** lijkt.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-11

Prisces: Église de la Nativité de la Vierge

Deze indrukwekkende kerk laat een enorme westelijke donjon zien uit de 16e eeuw. Deze is 25 m hoog en heeft een vierkante basis met zijkanten van 7 m. Hij wordt geflankeerd door 2 torens met een diameter van 3 m. Er was plaats voor maar liefst 100 man om de verdediging op zich nemen.

De ronde traptoren met bovenin een toverknoop

Een losse ruit en een ruitenstreng

De toverknoop van dichtbij

Kelk, ruit en toverknoop

Kelk, ruit en toverknoop

De kerk is voornamelijk van natuursteen

Toverknopen en calvariekruis

Ornament naast de later aangebrachte ingang

Voorzijde van de donjon

Calvariekruis en ruittekens op voorzijde van de donjon

Oorspronkelijk had de donjon geen toegangsdeur. Het was een versterkt 'kasteel'. Men kwam in de toren via de kerk. Via de traptoren kon men de andere etages bereiken.

Gronard: Sint-Théodulphus-kerk

Vlak bij Prisces ligt Gronard.

Een kerk, rijk aan metseltekens aan alle kanten van het gebouw.

De kerk is gewijd aan Sint-Théodulphus en werd versterkt in de 16e eeuw. het koor en transept zijn in witte natuursteen, het schip in baksteen, donjon geflankeerd door 2 ronde hoektorens, In de kerk zijn relieken bewaard van Saint-Thiou (oftewel St. Théodulphus).

St. Théodulphus-kerk, vanuit het zuidoosten gezien

St. Théodulphusweerkerk

Ruit-ornament van meerdere lagen

Gekanteld hart met ruit

Ruitenstreng

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-12

Burelles: Èglise Saint-Martin

De versterkte toren met metseltekens is uit het begin van de 16e eeuw, maar de klokketoren en het transept zijn van begin 17e eeuw.

De kerk van Burelles is open voor publiek.

Eglise Saint Martin

Hart-symbool

De donjon, gezien vanuit zuidwesten

Tovercirkel op donjon, een restauratie is hard nodig

Harten en ruitsymbool

Harcigny: Église Saint Martin

De weerkerk van Harcigny draagt diverse jaartallen, gemetseld in baksteen: 1714 noordmuur, 1759 op devoorzijde v.d. toren, 1818 op de rechter koormuur. Er is in diverse tijden gebouwd en gerenoveerd aan deze 16e eeuwse kerk.

Église Sint Martin

Jaartal 1818

Op de foto hieronder zien we de achterkant van het koor van de kerk van Harcigny. Er is ornamenteel metselwerk te zien met helemaal rechts in een nieuwer gedeelte van de muur een **kruisteken**.

Siermetselwerk

Toverknopen aan het middenschip

Voorzijde toren

Voorzijde toren

Op de voorkant van de toren is ter hoogte van de muurankers vaag het jaartal **1759** te lezen.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-13

Rozoy: Église Sint Laurent

Een plaats met een bijzondere kerk, gewijd aan St. Laurent. De kasteelheer van Rozoy: Hildegaud, liet er in 1018 tezamen met een klooster voor kanunniken ook een kerk oprichten. In de latere middeleeuwen is deze uitgebreid tot de huidige kerk.

Deze bestaat deels uit natuursteen, deels uit baksteen. De baksteen noordmuur is versierd met siermetselwerk in een **ruitpatroon**.

De kerk, gebouwd met verschillende materialen

De noordmuur

Rozoy: Groot pand bij de kerk

Mogelijk was dit ooit een priesterhuis of school. Veel metseltekens in de muren.

Jaartal 1728

Achterkant gebouw

Voorzijde 1729

Restanten van tekens en siermetselwerk

Toverknoop in de muur naast de poort

Calvariekruis, staand op een hart

Jaartal 1777 op de muur

Thenailles: Woonhuis

Woonhuis dat waarschijnlijk vroeger een soort pastorie is geweest. Nu maakt het deel uit van de Mairie (het gemeentehuis). Er is voornamelijk siermetselwerk te zien. De ramen zijn in later tijd aangebracht en hebben het metselwerk ernstig verstoord.

Onderdeel gemeentehuis, voorzijde huis 1766

Onderdeel gemeentehuis, achterzijde huis 1720

Froidestrées: Église de Sint Michel

De weerkerk van Froidestrées is gewijd aan St. Michel. Op een hogere trans van de hoektoren is het jaartal **1696** ingemetseld.

Weerkerk met jaartal 1696 op hoektoren

Hoektoren met jaartal en harten

Leschelles: Église de Saint Pierre

Dit leuke kerkje behoort evengoed tot de weerkerken. Het is gebouwd in de 15e en 16e eeuw en in later eeuwen zijn er aan de achterzijde nog stukken aangebouwd. Het is gewijd aan Saint Pierre.

Église Saint Pierre

Toverknoop en hart

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-14

Guise: Woonpanden en kloostermuur

Guise is een dorp in het westen van de Thiérache in Aisne. Het plaatsje wordt nog steeds gedomineerd door de burcht van de hertogen van Guise.

Huis in de stad: jaartal 16xx?

Oostermuur met hart-teken

Woonhuis in de stad nabij de kerk

Detail van woonhuis nabij kerk

Malzy: Église Sainte-Aldegonde

Start van de bouw en van de verdediging: 16e en 17e eeuw.

De weerkerk van Malzy

Zuidzijde kerk met jaartal 168?

Noordzijde kerk

Hoektorens aan de achterzijde

Onduidelijke tekens aan de voorzijde, waaronder een hart

Wiege-Faty: Woonhuis

Hier een woonhuis met jaartal 1706 en enkele onduidelijke letters

Woonhuis

Haution: Église Sainte Elizabeth

Elisabeth van Hongarije (of van Thüringen)

Stakkers met eczeem en haaruitval kunnen de hulp inroepen van Elisabeth van Hongarije. Deze Hongaarse koningsdochter leefde in de 13de eeuw. Nadat haar ouders afstand van haar deden groeide ze op in Thüringen waar ze werd uitgehuwelijkt aan de plaatselijke graaf.

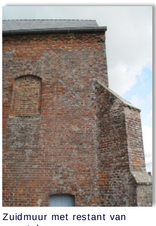
Na de dood van haar echtgenoot trad ze in het klooster en stichtte een hospitaal. Ze verzorgde de armen en de zieken en leefde streng ascetisch, zo streng zelfs dat ze eraan stierf. Vier jaar na haar dood werd zij al heilig verklaard. Wegens haar verzorging van de zieken worden ziekenhuizen dikwijls naar haar vernoemd.

Elisabeth draagt meestal vorstelijke gewaden, een kroon en een scepter. De broden waarmee zij wordt afgebeeld staan symbool voor haar liefdadigheid. Volgens de legende verborg ze broden voor de armen in de plooi van haar rokken. Toen haar gevraagd werd te tonen wat ze verborg, vielen er rozen uit haar rokken, in plaats van broden.

(bron: http://www.religieuserfgoed.be/site/788.html)

De weerkerk van Haution

Zuidmuur met restant van muurteken

Ruit-teken

Wat intrigeert is de reden waarom hier op 2 plekken tijdens de bouw een teken is gestart en vervolgens mogelijk niet afgemaakt. Zou er iemand dwarsgelegen hebben? Opdrachtgever (bisschop, abt of pastoor?) of de bouwheer zelf, die zich ermee bemoeide?

Hiernaast nog een **ruit-teken,** maar ook hier onduidelijk wat het originele plan was.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-15

La Bouteille: Église Notre Dame

Een foto van de indrukwekkende weerkerk van La Bouteille voeg ik hier bij, maar er is geen metseltekeen aan te ontdekken. De kerk is grotendeels uit natuursteen opgemetseld. De naam van het dorp is afgeleid van de belangrijke glasindustrie in de 16e eeuw.

De kerk is gebouwd vanaf 1547 door monniken van de Cistercienzer abdij in de buurt van Foigny. Het schip en het koor vormen een rechthoek dat op de 4 hoekpunten een verdedigingstoren heeft.

Maar bij een rondje maken om de kerk zag ik aan de overkant van de straat bij toeval een huis met metseltekens tussen de ramen.

Tussen de ramen zien we **odal-runetekens** en boven deur en raam links een **hart** en rechts een concentrisch **dubbele ruit**.

De weerkerk van La Bouteille

Woonhuis (oude priorij?)

Esquéhéries: Église Saint Martin

Deze Sint Maartenskerk is gebouwd tussen 1570 en 1670.

Weerkerk zuidzijde

Detail ruitenpaar

Zuidmuur met links 2 gekoppelde ruiten met wijdingskruisjes

De zuidmuur

Achterzijde koor (oostmuur)

Oostmuur (achterzijde koor) met toverknoop

Hiernaast een oude luchtfoto van de weerkerk van Esqueheries: www.lagenealogie.com/histoire-ville-village-commune/esqueheries-02286.html

De weerkerk van Esqueheries

Lavaqueresse: Église de Notre Dame de l'Assomption

Ergens aan de zuidmuur het jaartal 1714, maar dat is zeker niet de stichting van deze kerk.

Het is een kerk die rijk is aan metseltekens.

Er zijn rondom veel tovercirkels. Het vraagt teveel ruimte om alles weer te geven.

Église de Notre Dame de l'Assomption

Gezien vanuit de noordwestelijke hoek

Zuidmuur

Oostelijke torens

Zuidzijde overgang schip -> koor

Zuidelijke koormuur

Toverknoop op de linker toren a. d. oostelijke kant

Zuidmuur, oostelijk gedeelte

Zuidelijke koormuur

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-16

Crupilly: Saint Michel-kerk

Crupilly bezit een kleine plattelandskerk, gewijd aan Saint Michel. Zonder donjon en torens, maar toch wel een weerkerk. Op diverse plaatsen zie je schietgaten.

Bijzonder is een zogenaamde assommoir, een hoge plek binnen achter de deur vanwaaruit van uit de hoogte eventuele binnenvallende soldaten met pijlen konden worden uitgeschakeld. Deze assommoir is uniek voor de Thierache.

De weerkerk van Crupilly

Zuidzijde

Oostzijde (achterkant koor)

Detail van foto zuidzijde

Crésy sur Serre: Kerk en enkele woonhuizen

In Crésy-sur-Serre tref ik op de achterzijde van de kerk een paar toverknopen aan. Maar erg leuk is het dat er ook verder in het stadje nog een paar oude panden zijn met metseltekens.

De kerk van Cresy-sur-Serre

Achterzijde van de kerk

Crésy sur Serre: Hoekpand

Hier een hoekpand naast de kerk met calvariekruis op de zijkant en jaartal 1699 aan de voorkant. Gesitueerd op de 13, Rue General Patton.

Pand naast de kerk: voorkant

Woonpand zijgevel

Diverse (vage) mesteltekens en een alkoofje waar een beeldje in geplaatst kon worden.

Voorzijde

Crésy sur Serre: Woonpand

Hier een woonpand verderop in de stad.

Op deze zijgevel zijn **toverknopen**, **hartsymbool**, diverse **ruit-tekens**, **ruit-ornamnet** en een **Latijns kruis** voorzien van kleine **ruiten** te vinden.

Pand verderop in de stad Cresy-sur-Serre

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-17

Bois les Pargny: Chateau

Volgens een internetbron zou de donjon van het kasteel stammen uit de 17e eeuw. Muurankers aan 2 zijden van het gebouw geven 1611.

Kasteel aan de westzijde

Westzijde: 2 vormen van ruitsymbool

Kasteel aan de westzijde

Zuidzijde met kruisteken

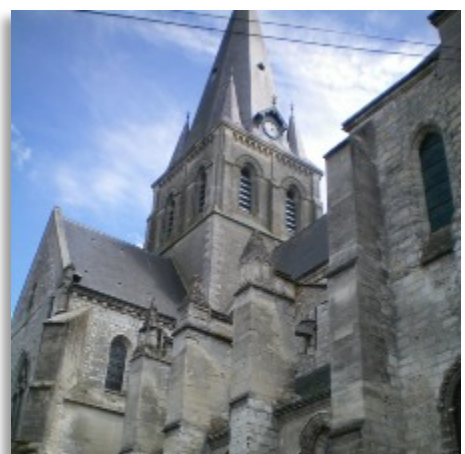

Noordzijde met 2 gekoppelde harten bovenin

Marle: L'Église de Notre Dame de Marle

De kerk is grotendeels in natuursteen gebouwd in de 12e eeuw. Het metselwerk van baksteen moet daar in latere tijd 16/17e eeuw aan zijn toegevoegd.

De Marle kerk is grotendeels uitgevoerd in natuursteen.

Kerk van Marle

Noordzijde

Hart, ruit en restant calvariekruis

Rogny: Église Saint Event

De weerkerk van Rogny bestaat uit een grote vierkante donjon en daaraan vast een laag schip.

Op de foto's zijn toverknoop, Latijns kruis, hart, ruiten en ruit-ornamenten te zien.

Donjon weerkerk van Rogny

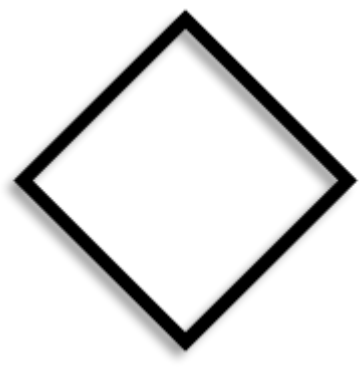
Donjon voorzijde

Donjon noordzijde

Traptoren aan zuidelijke kant v.d. donjon

Ruitsymbool

Toverknoop

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-18

Jeantes: Église Sint Martin

Deze weerkerk is een van de bekendste op internet doordat er een Nederlandse schilder Charles Eijk fresco's geschilderd heeft voor binnen in de kerk. Wat metseltekens betreft is er niet zo veel te beleven.

Is behalve dat een ‘mooi’ voorbeeld van een niet afgemaakt metselteken.

Gezicht op het kerkje van Jeantes

Robuuste donjon

3 ruit-tekens op de westzijde

Acht-figuur vlak onder de dakgoot

Onaf teken

Hiernaast zien we dat in het onderste oudere metselwerk een begin gemaakt was met een omvangrijk metselteken. We kennen dit type ook van elders. Maar deze is niet afgemaakt.

Dat lag zeker niet aan een gebrek aan blauwgeglazuurde steentjes.

We zullen helaas nooit weten wat de exacte reden is geweest. Stagnatie in de bouw, andere bouwheer, dood van een bepaalde metselaar??

Dus een voorbeeld van een niet afgemaakt metselteken?

Dagny-Lambercy: Église Saint Pierre

Een weerkerk van een eenvoudige type met slechts 1 opvallend metselteken aan de noordwand van het schip, wat een beetje doet denken aan een **toverknoop**.

Dagny-Lambercy: weerkerk op heuveltop

Foutje in de toverknoop

Morgny-en-thiérache: Église Saint Nicolas

Weerkerk waarvan het koor en schip uit de 13e eeuw stammen (??andere bron: 16e eeuw). De verdedigingsfunctie blijkt vooral uit de verhoging van het koor, waar zich op een bovenverdieping een ruimte voor vluchtelingen bevindt.

Aan beide kanten van het koor bevinden zich traptorens.

En ook het schip bezit nog een paar verdedigingstorentjes op het westelijke uiteinde. Deze zijn van baksteen uit de 16e eeuw.

Morgny-en-thierache: weerkerk

Een hoektorentje met metsel ornamenten

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-19

Cuiry-les-Iviers: Saint Martin-weerkerk

Ook hier is deze weerkerk gewijd aan Saint Martin.

Een wel heel levendige verzameling van metseltekens. Wat hier opvalt is de relatieve late datering (1690), die gemaakt kan worden aan de hand van de bijgaande jaartallen. Je ziet dat de metselaars wat meer gaan improviseren.

De fraaie weerkerk van Cuiry-les-Iviers

Jaartal 1691

Kregen de metselaars hier de vrije hand?

1690, zuidzijde met ruitenstreng en calvariekruis

Hoektoren aan de oostzijde

Restant van toverknoop en hart

Dohis: L'église de la Nativité de la Sainte Vierge

De weerkerk L'église de la Nativité de la Sainte Vierge (v.d. geboorte van de heilige maagd) is opmerkelijk vanwege een donjonpoort uit de 14e eeuw, een getuige van de eerste golf van verdedigingswerken gedurende de tijd van de 100jarige oorlog. Het schip was van origine romaans, koor en transept zijn van de 16e-18e eeuw. Enkele huizen en de muur van het kerkhof omringen de kerk.

De muurdelen met metseltekens kunnen niet van voor 1400 zijn.

De weerkerk gezien vanuit het zuiden

De entree

Doto's onder: de muur van het schip aan deze kant is beduidend jonger.

We zien het jaartal 1866. De letters AV - M slaan ongetwijfeld op Ave Maria.

Kerkmuur op de binnenplaats met jaartal

Restauratie van 1866

Ruitenstreng

Speciaal calvariekruis

Oostzijde

Bovenin een hart met daaronder jaartal 1706

Kruisteken links

Kruisteken rechts

De natuurstenen kruistekens in de baksteenmuur, zowel links als rechts.

Maar nu komen we bij een bijzonder stel tekens.

Niet de harten, want die zijn veelvuldig te zien.

Het gaat hier om de natuurstenen kruisjes met bobbel.

Door de verwering is er niet veel meer van te maken.

Salvator mundi

Boven in detail de kruisen met een wat bolvormig aanhangsel. Navraag bij deskundigen op het gebied van gevelstenen levert inderdaad de uitkomst op dat we hier te maken hebben met een teken dat bekend staat als Salvator mundi.

In geschilderde vorm komen we dit teken ook tegen op een boerderij in Lisse.

Links: het 'bewijs'.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-20

Brunehamel: Chateau de Brunehame

Helaas was het niet mogelijk om legaal dichter bij het kasteel te komen. Voor deze foto was ik al een eind voorbij de omheining.

In ieder geval is het een huis met uitgebreid **ruitpatroon** op de muren. Dit doet denken aan de kasteel-ruine van Dordrecht.

Dit kasteel stamt nog uit 1340. Het heeft een rechthoekige vorm met een enkele donjon. In 1551 is het ingrijpend verbouwd en werd een slotgracht aangelegd en een muur met muurtorens. enkel het gebouw is nog blijven staan.

Chateau de Brunehamel (foto internet)

Chateau de Brunehame

Parfondeval: Église Saint-Médard

Een fraaie kerk, die ook nog eens bereikt moet worden via een toegangspoort.

St. Medard leefde van 470 tot 560, werd geboren in Salency, in Picardië. Hij werd op 33-jarige leeftijd priester en verwierf bekendheid als preker en zendeling en in 530 werd hij bisschop van Vermandois. Zijn feestdag is op 8 juni.

Deze weerkerk heeft (net als Dohis) nog een aparte toegangspoort.

En dan de barokke ingang die natuurlijk later is aangebracht. Nu vinden we hem niet meer passen, maar de geschiedenis eist zijn prijs...

Weerkerk met toegangspoort

Poort met siermetselwerk

Entree van natuursteen

18e eeuwse gevelwand

Ook gemaakt aan het eind van de barokke periode is de jaartalaanduiding 1760.

En veranderd is er veel aan dit gebouw in de loop der tijd. De muur met metselornamenten is nog oud (16e eeuw), maar de ramen zijn er na die tijd in gemaakt.

De 16e/17e eeuwse gevelwand

Het interieur van de kerk

En dan ook nog eens een prachtig vakwerkinterieur. Dat zie je er aan de buitenkant niet aan af.

Parfondeval: Woonhuis

Het huis op de foto onder ziet er redelijk eigentijds uit.

En toch zou de muur van dit huis best wel eens 17e of 18e eeuws kunnen zijn. Maar dat is twijfelachtig. Wel een bijzonder pand met zijn diverse metseltekens.

Parfondefal woonhuis

Parfondeval: woonhuis

En dan is er in dit dorp nog een woonhuis met **ruitvormige** metseltekens.

Woonhuis uit 17e eeuw

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-21

Archon: L'Èglise Saint Martin

Hierboven zien we hem al met de glimmende leien daken.

Twee robuuste torens ter weerszijden van de overkapte ingang.

De beide torens en de zuidmuur zijn voorzien van metseltekens.

Zoals bij de meeste weerkerken is er door de eeuwen heen aan gebouwd en verbouwd. Dat zal ook hier het geval zijn. En 1699 zal dan waarschijnlijk ook een verbouw-jaartal zijn.

Weerkerk, gewijd aan St. Martinus van Tours

L'eglise Saint Martin

Zuidmuur met jaartal 1699

Linker westelijke toren met indrukwekkende voet

Rechter westelijke toren

Linker westelijke toren

De linker toren achterzijde

Vaux-les-Rubigny: Église Saint Sébastien

Een heel speciaal kerkje met veel metseltekens.

Volgens een internetbron zou het kerkje 19-eeuws baksteenmuren hebben. Dit klopt beslist niet.

De onderste stukken muur met metseltekens zijn beslist van omstreeks de 17e eeuw. En die vinden we praktisch rond de gehele kerk.

Dit dorpje valt buiten het departement Aisne en ligt in de Franse Ardennen.

We maken hieronder rechtsom een rondje om de kerk:

Weerkerk van Vaux-les-Rubigny

De zuidmuur van de kerk

Op de foto's hierboven zien we een hoog koorgedeelte (bevindt zich altijd in het oosten) en een lager schip. Rechtsom lopend komen we bij de zuidmuur van het schip.

Op de foto rechts is een mozaïek van ruiten die de hele muur versierd.

Een hart in het oude muurgedeelte

Odal en ruit

En hier, weer een paar stappen verder, is het een ratjetoe van blauwe stenen, waar geen touw meer aan vast te knopen is. Misschien werd een poging gedaan om iets regelmatigs met een **hartenpatroon** op te zetten, maar als het heeft bestaan, is dit in latere eeuwen door verwoestingen/verbouwingen wel enigszins te niet gedaan. Als je goed kijkt zie je 5 harten aaneen op een rij.

Een streng van harten

Harten aan de koorzijde

Drie maal een ruit

Boven: hier zijn drie **harten** te zien, maar bovenin bevindt zich een vreemd teken wat niet meteen is thuis te brengen: een **ruit** boven twee **vleugels**? Of is het toch een geknikte **vuurslag**?

Links: dan komen we ook nog bij een paneel met 3 **ruiten**.

Wie al meer van metseltekens gezien heeft, raakt nu toch wel overtuigd dat die **ruit** iets betekent. De vraag is alleen nog steeds: wat precies?

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

La Thiérache 3.2-22

Rocquigny (Ardennes): Èglise Saint-Christophe

De kerk is indrukwekkend genoeg om genoemd te worden als église fortifiee (weerkerk).

Door de vele bomen krijgen we geen mooi zicht op de kerk. Maar daarvoor biedt internet nog wel een oplossing.

Gezien vanuit het noordwesten

Gezien vanuit het zuidwesten

Zuidzijde met de ruitenstreng in beeld

Toverknopen en restant van een maalkruis

Op deze zuidzijde zien we verschillende metseltekens. De diverse foto's die volgen laten er steeds een gedeelte van zien.

De beide **toverknopen** flankeren een gehavend breed **maalkruis**, waar men een venster dwarsdoorheen heeft geplaatst.

Bovenin is nog een sierband van **ruiten** intact gebleven.

Het teken op de toren is ook gehavend. Het lijken twee aan elkaar geknoopte **ruiten**, omgeven door een extra rand, die de lijn van de beide **ruiten** volgt.

Zuidzijde met metseltekens

Restant van een teken

Gezien vanuit het noordwesten

Montcornet: Eglise de Saint Martin

De Eglise de Saint Martin van Montcornet: een geweldige kathedraal waarvan het koor praktisch even lang is als het middenschip.

Op een fraaie manier is natuursteen en baksteen tezamen als bouwmateriaal gebruikt, wat een fraai ogend effect heeft opgeleverd.

Je wordt wel nieuwsgierig hoe steenhouwers en metselaars destijds op de bouwplaats hebben samengewerkt, want dat waren ze niet zo erg gewend nog.

De kerk is van origine al 13e eeuws maar de versterkingen zijn er in de 16e eeuw aan toegevoegd.

Église St Martin van enige afstand

De monumentale entree

Het westfront

Het westfront met bijzonder fraaie vormgeving

De zuidzijde

Dwarsschip met torentjes

Hoektorentje

Op de foto hierboven zien we links het bij deze kerk gangbare ornamentele metselwerk.

Rechts op deze toren is er kennelijk toch ruimte om de lijnen te laten eindigen in een **hartvorm**.

MIDDELEEUWSE METSELTEKENS

Pas-de-Calais 3.3-1

Bethune: Kloostermuur

Kloostermuur bij Labeuvriere.

Wat vage metseltekens waaronder een **maalkruis** en een **toverknoop**.

Bethunois de la Beuvrire

Beaune: Hospices Civils de Beaune

Binnenhof van een voormalig armenhospitaal in Beaune, uit film van Louis de Funes:

'La Grande Vadrouille' uit 1966.

De Hospices Civils de Beaune of kortweg Hospices de Beaune is een liefdadigheidsinstelling opgericht in 1443 door Nicolas Rolin als een armenhospitaal in Beaune (Bourgondië). Het oorspronkelijke hospitaal, het Hôtel-Dieu wordt beschouwd als een van de pronkstukken van de Vlaams-Bourgondische bouwstijl, die aanleunt bij de laat-gotiek uit de 15e eeuw.

Tegenwoordig doet het gebouw dienst als museum.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Hospices_de_Beaune

Dit is de laatste pagina van het Franse gedeelte...
